

Rod al unei activități științifice susținute, valoroasa publicație a Muzeului Deltei Dunării din Tulcea cuprinde, așa cum se observă și din titlu, o tematică bogată, de un real interes pentru cei ce studiază trecutul regiunii nord-dobrogeane.

Marea majoritate a celor aproape 30 de comunicări din sumar se ocupă de istoria veche a județului. Acest fapt este perfect explicabil dacă ne gândim la numeroasele șantiere arheologice existente în zonă, la care lucrează atît muzeografil din Tulcea, cît și specialiștii Institutului de arheologie din București.

Volumul de care ne ocupăm este deschis de articolul *În legătură cu vechimea culturii Hamangia* semnat de Vladimir Dumitrescu. Reluînd unele probleme care au făcut obiectul studiului *Cu privire la cea mai veche cultură neolitică din România*, publicat în „SCIV” XVI, 2 (1970), autorul precizează că se poate vorbi de un sincronism aproape desăvîrșit între fazele culturilor Hamangia și Boian.

Eugen Comșa tratează, în continuare, *Neoliticul județului Tulcea*, iar Sebastian Morintz se ocupă de *Probleme ale Hallstattului timpuriu din zona istro-pontică în lumina cercetărilor de la Babadag*. După ce subliniază importanța așezării arheologice din această localitate pentru definirea și evoluția hallstattului timpuriu dobrogean, autorul stabilește, pe baza materialului ceramic descoperit, fazele evolutive ale culturii Babadag și raporturile acesteia cu alte culturi.

Volumul continuă cu două articole ce au ca temă cercetările aerofotografice de la Histria. Primul, semnat de Petre Alexandrescu, este intitulat *Observații asupra organizării spațiale în necropola Histriei*.

Cercetătorul bucureștean, pe baza unei atente coroborări a rezultatelor săpăturilor arheologice cu analiza fotografiilor aeriene ale necropolei tumulare de la Histria, reia o idee lansată de Dinu Adameșteanu, idee ce ar putea constitui și o interesantă temă de cercetare. Este vorba de „semnificația actului însuși al lotificării funerare”, în strînsă legătură cu semnificația lotificării urbane, fenomen în general mai binecunoscut. Făcînd o paralelă între aceste două realități, Petre Alexandrescu se întreabă, pe bună dreptate, dacă, „nu cumva aceleași criterii au predominat și în atribuirea loturilor funerare”. Articolul continuă cu propunerea dirijării cercetărilor arheologice în această direcție, evidențînd și necesitatea efectuării unui studiu sociologic al grupurilor de morminte.

Al doilea articol cu tema anunțată anterior este datorat Emiliei Doruțiu-Boilă și se intitulează *Observații aerofotografice în teritoriul rural al Histriei*.

Gavrila Simion publică, în continuare, *Descoperiri arheologice pe grindurile din Delta Dunării*, în care comunică rezultatele săpăturilor inițiate în 1966 de colect'ul muzeului din Tulcea. Deși nu incheiate, cercetările „confirmă prezența neîntreruptă a omului în această zonă, care, din antichitate și pînă în zilele noastre, a constituit nu un simplu vad de trecere, ci nodul unor artere de largă circulație prin care autohtonii au avut un contact permanent cu lumea întregă”.

Același autor se ocupă apoi *Despre cultura geto-dacă din nordul Dobrogei, în lumina descoperirilor de la Enisala*, temă de larg interes pentru cercetătorii istoriei populației din zona gurilor Dunării. Săpăturile din anii 1968—1970 au permis „descoperirea de materiale ce aparțin unei necropole de incinerare cu morminte plane și în tumuli, grupate în două arii de cca 4 000 mp fiecare”. Descrierea bogatului inventar funerar ca și atenta analiză a ritului și ritualului de înmormintare sporesc valoarea studiului.

Expectatus Bujor semnează articolul intitulat *Cu privire la începutul celei de-a doua epoci a fierului în lumina cercetărilor de la Murighiol-Tulcea*, în care subliniază că „la Murighiol a fost identificat un aspect al culturii geto-dace caracteristic pentru sfîrșitul secolului al IV-lea și pentru secolul al III-lea î.e.n.”.

Sarmații și pătrunderea lor la Dunărea de Jos constituie tema tratată de Gh. Bichir. Însotit de o bogată bibliografie, articolul aduce contribuții demne de reținut.

În continuare volumului, profesorul Gheorghe Ștefan se ocupă de *Daci și romani la gurile Dunării*, iar Alexandru Suceveanu reia problemele ridicate de studiul inscripției C.I.L. III 14.447.

C. Preda și G. Simion, în articolul *Tezaurul de monede romane imperiale descoperit la Isaccea și atacul gotic din vremea lui Gallienus*, după ce relatează condițiile descoperirii și identifică cele 1071 piese plasează momentul ascunderii tezaurului în 267.

Paginile următoare ale volumului sînt rezervate articolului *Cercetări pe malul lacului Razelm, epoca romană și romano-bizantină*, semnat de Maria Coja.

Arheologul bucureștean Petre Diaconu tratează *Despre localizarea Onglos-ului*, identificînd regiunea în care s-au stabilit bulgarii conduși de Asparuch în Muntenia.

Unele aspecte ale istoriei Dobrogei în secolele VII—X constituie tema pe care o dezvoltă Ion Barnea.

În continuare semnalăm articolul, amplu și bine documentat, *Necropola feudal-timpurie de la Nalbant* semnat de directorul muzeului din Tulcea.

Materialele arheologice descoperite aici (incadrate în sec. VI—IX) „... analizate în ansamblul

lor, alți în ceea ce privește ritul și ritualul întâlnit . . . aduc o contribuție la cunoașterea procesului de formare a poporului român”.

Profesorul Constantin C. Giurescu semnează apoi articolul *Localizarea Vicinei și importanța acestui oraș pentru spațiul carpato-dunărean*, în care reluând o soluție „pentru care au optat Nicolae Grămadă, N. Bănescu, preoții Gh. Moisescu, Șt. Lușța și Al. Filipașcu . . .” precum și însăși autorul, se reafirmă localizarea acestui atît de discutat centru la Isaccea.

Emisiuni monetare ale orașelor medievale de la Dunărea de Jos constituie subiectul tratat de Octavian Iliescu, iar de *Pescuitul în Delta Dunării în vremea stăpînirii otomane* se ocupă dr. doc. M. M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru.

În continuare, într-un documentat și amplu material, Gavrilă Simion comunică „*Observații asupra unor probleme numismatice și economice la Dunărea de Jos în lumina unor tezaururi monetare de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea*”.

Teme din istoria contemporană tratează articolele semnate de Dan Botescu (*Aspecte privind politica României la Dunărea maritimă*), conf. univ. Ion Ardeleanu (*Din activitatea organizației regionale P.C.R. Dobrogea — 1934—1944*) și dr. Gheorghe I. Ioniță (*Acțiuni patriotice desfășurate în Delta Dunării, în 1941—1944, împotriva dictaturii militare-fasciste și a războiului hitlerist*).

Volumul este încheiat de două articole de muzeografie, datorate lui George Protopopescu (*Unele tendințe muzeistice n muzeele contemporane de istorie*) și Gh. Simion (*Un nou punct de vedere în organizarea muzeelor zonale*).

Înainte de a felicita pe colegii tulceni pentru această frumoasă realizare nu putem să nu semnaăm o lipsă care, în viitorul volum, va trebui remediată. Este vorba despre inexistența articolelor privind etnografia și arta populară a nordului Dobrogei, mai ales în situația în care se preconizează deschiderea unui complex muzeal, cu o bogată secție de acest profil.

Mircea DUMITRESCU

N. I. SIMACHE, „COLECȚIA DE COVOARE A MUZEULUI DE ISTORIE AL JUDEȚULUI PRAHOVA”*

De curînd a apărut sub semnătura regretatului prof. N. I. Simache, catalogul colecției de covoare — în număr de 140 — a Muzeului județean din Ploiești și constituind una din secțiile sale. Noul volum se înscrie într-o mai largă acțiune a muzeului de a prezenta publicului patrimoniul său istoric și artistic și, prin felul în care a fost realizat, corespunde scopului editării sale.

Lucrarea, mai de mult pregătită, are norocul de a mai fi putut beneficia de o prefață a acad. prof. George Oprescu. Plecînd de la amintiri legate de măiestria mamei sale și a unei prietene a ei, G. Oprescu înfățișează felul în care se țeseau la noi, la sfîrșitul veacului trecut, diferite categorii de țesături de lînă (fișiiile înguste și simple, chilimurile și covoarele), și își exprimă preferința pentru creațiile oltenesti, subliniind însă, în mod egal, și frumusețea celor din alte zone.

O introducere, semnată de cercetătorul Paul Petrescu, (Institutul de istoria artei), subliniază valoarea artistică deosebită a colecției de covoare a muzeului, care cuprinde și cea mai importantă colecție de covoare moldovenești din țară, remarcînd o serie de exemplare deosebite prin frumusețe sau originalitate. Se subliniază astfel meritul muzeului de a fi realizat nu numai o adunare de valori estetice ci și o punere de probleme legate de viața culturală a țărilor românești, întărind și în acest fel ideea unității artei noastre populare.

Într-un foarte succint studiu, autorul face o prezentare a colecției, referindu-se la proveniența exponatelor, datîndu-le și clasificîndu-le, încercînd să descopere influențe și afinități. Se analizează, argumentîndu-se cu exemple existente, chenarul și mijlocul covorului, tematica ornamentelor — legată de evenimentele care i-au inspirat pe creatori —, modul de tratare a tematicii, cromatică etc., stăruindu-se atît asupra particularităților zonale (colecția cuprinde exponate doar din Oltenia, Muntenia și Moldova), cit și asupra unității lor artistice, căutîndu-se vechimea milenară a unor motive.

Cîteva din piesele cele mai reușite (covorul cu căpșuni, cele cu pomul vieții, covorul din Ghergița, covorul cu motive chinezești, covorul cu călăreți sau cu ostași austrieci, covorul cu mama și fiica etc.) sînt individualizate prin scurte descrieri încorporate studiului.

20 de covoare au țesută și data (din prima jumătate a secolului al XIX-lea), fapt rar și deosebit de important, uneori apărînd și un nume.

* 146 pagini, 100 ilustrații alb-negru și color, editate de către Casa creației populare a județului Prahova și Muzeul de istorie al județului Prahova.